

Risicomonitor 2016-02

Algemene dienst

Gemeente Leusden

1. Inleiding

We streven door integraal risicomanagement naar een groter risicobewustzijn en naar een betere beheersing en integrale aanpak van risico's. Bewustwording van risico's is een belangrijke eerste stap naar een betere beheersing. Een betere beheersing van risico's door de organisatie draagt bij aan de kwaliteit van de besluitvorming door het bestuur en het rechtmatig realiseren van gemeentelijke doelstellingen.

Daarom is het van belang regelmatig stil te staan bij de risico's die het bereiken van de doelstellingen in de weg kunnen staan en het gesprek hierover te organiseren.

Een belangrijke doelstelling hierbij is het continu organiseren van aandacht voor risico's en hierover met elkaar in dialoog zijn. Met de risico monitor streven we ernaar om risico's tijdig in beeld te krijgen, zodat keuzes maken en bijsturing mogelijk zijn. De risico's worden periodiek (tweemaal per jaar) op gestructureerde wijze in beeld gebracht. Daarnaast zijn risico's en risicobeheersing een vast onderdeel van de planning en control gesprekken in onze organisatie

De monitor is afgebakend tot risico's die bij de algemene dienst kunnen optreden en is als bijlage bij de begroting gevoegd, ter kennisname voor de raad. Voor de gemeentelijke grondexploitaties wordt jaarlijks in het najaar een afzonderlijke risicomonitor opgesteld, namelijk de risicomonitor grondbedrijf. Voordat wij ingaan op de belangrijkste risico's, geven wij hierna een algemene beschouwing op de risico's en toelichting op de inventarisatie en prioritering van risico's.

2. Beschouwing¹

Het gestage herstel van de economie na de grote recessie zet door. De economische groei in Nederland herstelt gestaag van de grote recessie, maar groeicijfers van vóór 2008 worden niet gehaald. Een aantal bijzondere internationale risico's kunnen de economische groei remmen. In Europa kan de uittreding van het Verenigd Koninkrijk op korte termijn leiden tot onzekerheid op financiële markten en daardoor tot lagere groei. Op langere termijn staat de groei vooral via de handel onder druk. Verder vormt de financiële situatie in Griekenland en van Italiaanse banken een neerwaarts risico voor de economische groei in Europa.

De daling van de werkloosheid gaat langzaam, doordat niet alleen de werkgelegenheid, maar ook het arbeidsaanbod stijgt. Het arbeidsaanbod groeit voornamelijk door de stijging van de participatie door vrouwen en vijftigplussers.

¹ Gebruikte bronnen:

Centraal planbureau (2016), Middellange termijnverkenning 2018 – 2021

Centraal planbureau (2016), juni raming 2016

De Nederlandse Bank (2016), Economische Ontwikkelingen en Vooruitzichten (juni 2016)

Sociaal en cultureel planbureau (2016), Cumulaties in de jeugdhulp

Dit is mede het gevolg van aanpassingen in de sociale zekerheid, zoals de verhoging van de AOW-leeftijd en de participatiewet. Bij het aantal werkloosheidsuitkeringen zet de daling voort als gevolg van de verder aantrekkende conjunctuur.

Een belangrijk deel van onze (financiële risico's) heeft betrekking op het Sociaal Domein. Wij hebben de opgave om de decentralisaties op het terrein van zorg, jeugdzorg, werk en inkomen en onderwijs te implementeren én tegelijkertijd een omslag bereiken in het sociaal domein: transitie en transformatie. Deze ontwikkeling gaan samen met stevige financiële taakstellingen en veranderende rollen en verantwoordelijkheden van de overheid. De gemeente Leusden moet meer doen met minder middelen en op een andere manier gaan werken. Onze taken en verantwoordelijkheden in het Sociaal Domein zijn gekoppeld aan de rijksbijdragen. De daling van de rijksbijdrage Sociaal Domein ontstaat vooral door het nadelig herverdeeldeffect van de doorgevoerde objectieve verdeelmodellen voor jeugdhulp en WMO en de verdere fasering van de efficiencykortingen van het rijk. Wij vangen dit op door onze zorgkosten en uitvoeringskosten om te buigen. Het systeem van monitoring en verantwoording is nog onvoldoende op orde, zowel bij ons als bij de zorgaanbieders. Door onvoldoende informatie is een goede sturing en monitoring op deze ombuiging nog niet voldoende mogelijk is.

Ten aanzien van de participatiewet zien we dat het aantal bijstandsccliënten stijgt. Zowel regulier en op basis van de verwachte instroom van gehuisveste statushouders. Het beperken van de Wajong en de WSW vergroot verder de potentiële doelgroep voor de bijstand. Daarnaast is er een nauwe samenhang tussen het groeiende beroep op bijstandsverlening, inkomensondersteuning, armoedebestrijding en de overige gebieden in het sociaal domein. Op basis van de wetenschap dat het niet hebben van werk en het verkeren in armoede een belangrijke oorzaak is tot het doen van beroep op zorg en ondersteuning en risico voor sociaal isolement/niet participeren, zal de groei van het aantal bijstandsgerechtigden effect hebben in de overige gebieden van het sociaal domein.

3. Risico-inventarisatie & prioritering

Onder een risico wordt verstaan: de kans op het optreden van een gebeurtenis met negatief gevolg voor de gemeente. De risico's worden periodiek in beeld gebracht en op mogelijke consequenties beoordeeld. Voor het opstellen van de begroting zijn hiertoe gesprekken gevoerd met afdelingshoofden, teamleiders, financiële adviseurs/controllers en juridische controllers. Dit heeft tot een uitgebreide risico-inventarisatie geleid met als doel de risico's die op het moment van opstellen van de begroting bekend zijn te benoemen en toe te lichten.

De geïnventariseerde risico's zijn in beeld gebracht aan de hand van een drietal scenario's, het optimistische scenario, het pessimistisch scenario en het midden scenario. Aan de hand van een indicatieve inschatting zijn de risicobedragen gekwantificeerd. Hierdoor ontstaat inzicht in het totale financiële risico van de algemene dienst. De belangrijkste risico's die uit deze inventarisatie naar voren komen zijn in deze risicomonitor opgenomen.

Prioritering van risico's vindt plaats aan de hand van een risico-analyse, waarbij benoemde risico's worden gekwantificeerd door het bepalen van de kans dat een dreiging zich voordoet en de gevolgen daarvan (Risico = kans x gevolg/impact).

Hierbij worden de volgende schaalindelingen als leidraad gehanteerd.

Schalen voor de inschatting van de kans:

- Groot: Waarschijnlijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is groot.
- Gemiddeld: Mogelijk, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is gemiddeld.
- Klein: Misschien, de kans dat de gebeurtenis zich voordoet is klein.

Schalen voor de inschatting van het gevolg/de impact:

- Groot: De gebeurtenis heeft een grote impact op de gemeente, de uitvoering van een publieke taak komt in gevaar en/of het risicobedrag is hoger dan € 250.000.
- Gemiddeld: De gebeurtenis heeft behoorlijke impact op de gemeente en/of het risicobedrag is tussen de € 100.000 en € 250.000.
- Klein: De gebeurtenis heeft geringe impact op de gemeente en/of het risicobedrag is lager dan € 100.000. Actie is niet direct noodzakelijk. Verbetering is te bereiken door efficiency en klantgericht werken.

Met behulp van een risicoscore kunnen risico's worden geprioriteerd, en wordt inzichtelijk gemaakt welke risico's het belangrijkste zijn om te worden beheerst.

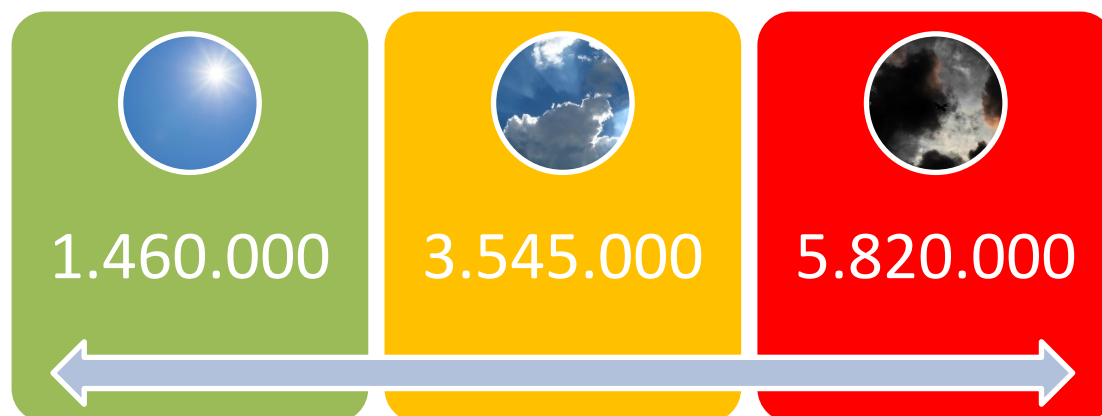
De risicoscore wordt bepaald door de inschatting van kans en gevolg te vermenigvuldigen volgens onderstaande tabel. Bij bepaling van de impact wordt uitgegaan van het midden scenario.

Tabel 1. Bepaling risicoscore

Kans:	Impact: Klein Gemiddeld Groot		
Klein	Zeer laag	Laag	Gemiddeld
Gemiddeld	Laag	Gemiddeld	Hoog
Groot	Gemiddeld	Hoog	Zeer hoog

4. Ontwikkeling risicoprofiel

Het risicoprofiel, het totaal van de omvang van de geïnventariseerde risico's geven wij weer aan de hand van een drietal scenario's, namelijk het optimistische scenario (groen), het pessimistisch scenario (rood) en het midden scenario (oranje). Het midden scenario beschouwen we als meest realistisch en wordt in de programmabegroting in relatie gebracht met het berekende benodigde weerstandsvermogen.

Wij willen benadrukken dat de uitkomsten van de scenario's geen voorspelling geeft van de werkelijkheid, maar inzichten geeft wat er gebeurt als er op meerdere onderdelen van de gemeentelijke begroting sprake is van tegenvallende ontwikkelingen en stress (gevoeligheidsanalyse). De uitkomsten moeten daarom ook met enige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd en beseft moet worden dat een verkenning van een toekomstige situatie gepaard gaat met inherente beperkingen en onzekerheden.

Om de ontwikkeling van het risicoprofiel te duiden vergelijken we aan de hand van het midden scenario de uitkomsten met de voorlaatste risicomonitor (risicomonitor 2016-01). Wij zien het risico inzake werk, inkomen en participatie toenemen als gevolg van instroom van statushouders in de bijstand en de verplichting om mensen die niet in een gewone werkomgeving kunnen werken beschut werk aan te bieden. De daling van de omvang van de risico's algemene uitkering, WMO en Jeugdzorg is het gevolg van technische wijzigingen in ons risicomodel. Hieraan liggen verder geen fundamentele oorzaken ten grondslag. Bedrijfsvoering risico's en fiscale risico's kwamen als nieuwe risico's naar voren tijdens uitvoering van de risico-inventarisatie.

Tabel 2. geïnventariseerde risico's algemene dienst

	Risico	Score	Omvang (€) Monitor 2016-1	Omvang (€) Monitor 2016-2	S/ I	Trend
1.	Werk, inkomen en participatie	Zeet Hoog	600.000	690.000	S	
2.	Algemene uitkering Gemeentefonds	Zeet Hoog	750.000	600.000	S	
3.	WMO	Zeet Hoog	650.000	600.000	S	
4.	Jeugdhulp	Zeet Hoog	650.000	550.000	S	
5.	Pensioenen & wachtgelden wethouders	Hoog	200.000	200.000	I	
6.	Accommodaties en overige vastgoedprojecten	Gemiddeld	200.000	200.000	S/ I	
7.	Verbonden en gerelateerde partijen	Gemiddeld	100.000	100.000	I	
8.	Niet halen bezuinigingen	Gemiddeld	100.000	100.000	S	
9.	ICT	Gemiddeld	100.000	100.000	I	
10.	Bedrijfsvoering risico's	Gemiddeld	-	100.000	I	
11.	Gemeentegaranties	Laag	90.000	90.000	I	
12.	Aansprakelijkheid en juridische procedures	Laag	50.000	80.000	I	
13.	Fiscale risico's	Laag	-	75.000	S	
14.	Leerlingenvervoer	Laag	60.000	60.000	S	
	Totaal		3.550.000	3.545.000		

Legenda:

= het risico is ten opzichte van de vorige monitor afgenomen.

= het risico is ten opzichte van de vorige monitor stabiel gebleven.

= het risico is ten opzichte van de vorige monitor toegenomen.

S = het risico heeft een overwegend structureel karakter. Uitgangspunt is dat we voor een jaar de financiële gevolgen moeten kunnen opvangen. Daarom wordt bij omvang het financieel gevolg van één jaar aangegeven. Wanneer het risico daadwerkelijk optreedt, is het noodzakelijk het incidenteel opvangen van hogere uitgaven laten volgen door structurele aanpassingen in het uitgavenpatroon op de betreffende taak of elders in de begroting

I = het risico heeft een overwegend incidenteel karakter.

De risico-inschaling is gebaseerd op de hoogte van de ingeschatte risicobedragen. Ook imago- en immateriële schade kunnen grote gevolgen hebben, maar dat blijft buiten beschouwing. Ook betekent een lager gepositioneerd risico in werkelijkheid niet dat de financiële gevolgen van dit risico ook lager zullen uitpakken. Bij sommige risico's is het immers lastig om daaraan een reëel bedrag te koppelen.

5. Monitor risico's

Programma: Domein Samenleving
Portefeuillehouder: Wethouder Dragt

Omschrijving risico:

Hogere instroom bijstand

De actuele vluchtelingenproblematiek in Europa zorgt voor een stijging van het aantal statushouders en zorgt mede hierdoor tot een hogere instroom in de bijstand. Dit heeft effect op de kostenontwikkeling van het uitkeringsbudget, bijzondere bijstand, minimaregelingen, uitvoeringskosten.

Stapelings effecten

Door diverse ontwikkelingen en nieuwe regelingen, zoals verlaging huur- en zorgtoeslag, verhoging bijdrage ziektekostenverzekering maar ook invoering participatiewet bestaat de kans op stapeling van effecten bij kwetsbare groepen (laag inkomen, afstand tot de arbeidsmarkt, persoonlijke problematiek, etc.). Dit kan leiden tot meer aanvragen voor de bijzondere bijstand of maatwerk/vangnet regeling.

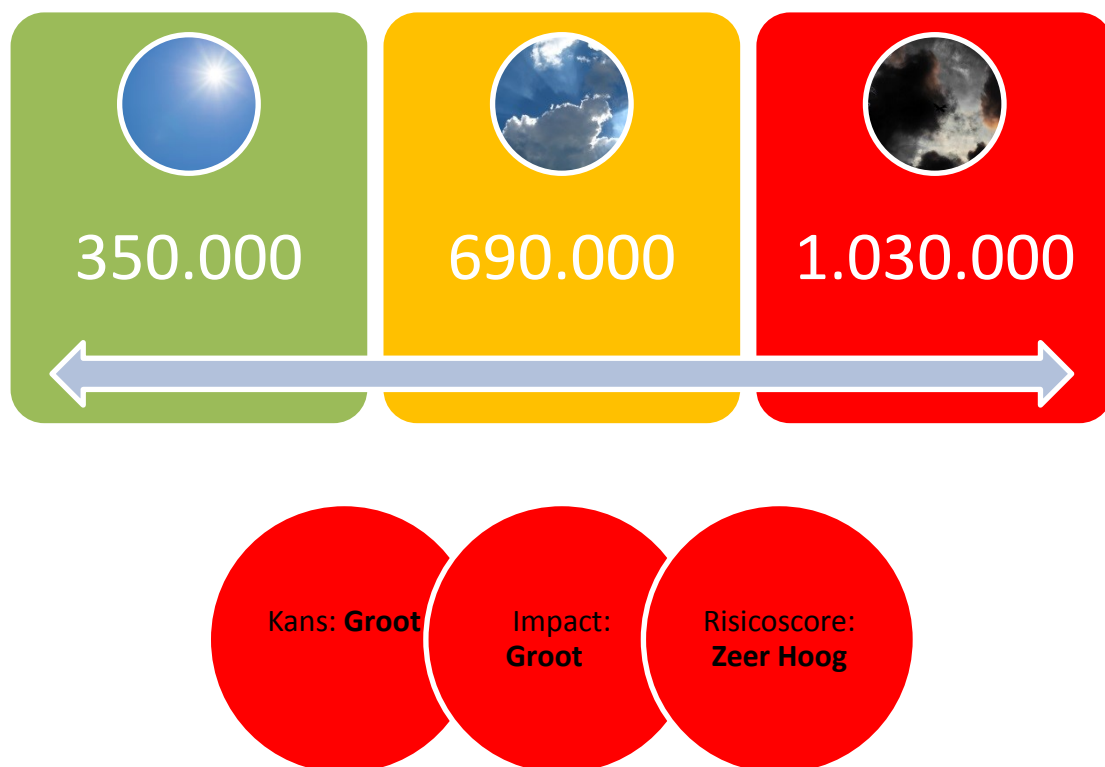
Open eindregeling bijstand

De ontwikkeling van het aantal bijstand cliënten is een onzekerheid (open eindregeling). Dit risico wordt deels ondervangen door de vangnetregeling die het rijk heeft ingesteld. Daarbij kan het meerdere boven 105% van de rijksbijdrage door het Rijk aanvullend worden gecompenseerd indien wordt voldaan aan een aantal arbeidsmarktcriteria.

Acties (beheersmaatregelen):

1. Wij zullen de ontwikkeling van de kosten nauwlettend blijven monitoren en bijsturen indien dit noodzakelijk mocht zijn.
2. De ontwikkelingen bij de bijstand (o.a. in-/uitstroom) worden nauwlettend en permanent gevolgd.

Risicobedragen en risicoscore

Algemene uitkering

Programma/paragraaf: Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien
Portefeuillehouder: Wethouder Dragt

Omschrijving risico:

De Algemene uitkering is de belangrijkste inkomstenbron voor de gemeente en tevens een belangrijke risicofactor. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door het Rijk en is afhankelijk van de omvang en verdeling van het Gemeentefonds. De omvang is gekoppeld aan de groei van de rijksbegroting. De risico's worden gevormd door:

De ontwikkeling van het accres.

Volgens het principe van 'gelijk trap op, gelijk trap af' groeit of krimpt het Gemeentefonds parallel aan de ontwikkeling van de gecorrigeerde netto rijksuitgaven. Rijksbezuinigingen betekenen voor de gemeente een korting op de algemene uitkering.

Taakmutaties

Deze gaan in veel gevallen zoals bijvoorbeeld bij decentralisatie van taken van Rijk naar gemeenten gepaard met negatieve herverdeeffecten en effecten in de sfeer van open eind financiering.

Herverdelingen gemeentefonds

Met de afronding van het groot onderhoud 2^e fase is het gemeentefond grotendeels herverdeeld. Dit aspect levert op dit moment geen risico's meer op. Wij verlagen daarom het risicobedrag voor de algemene uitkering met € 150.000

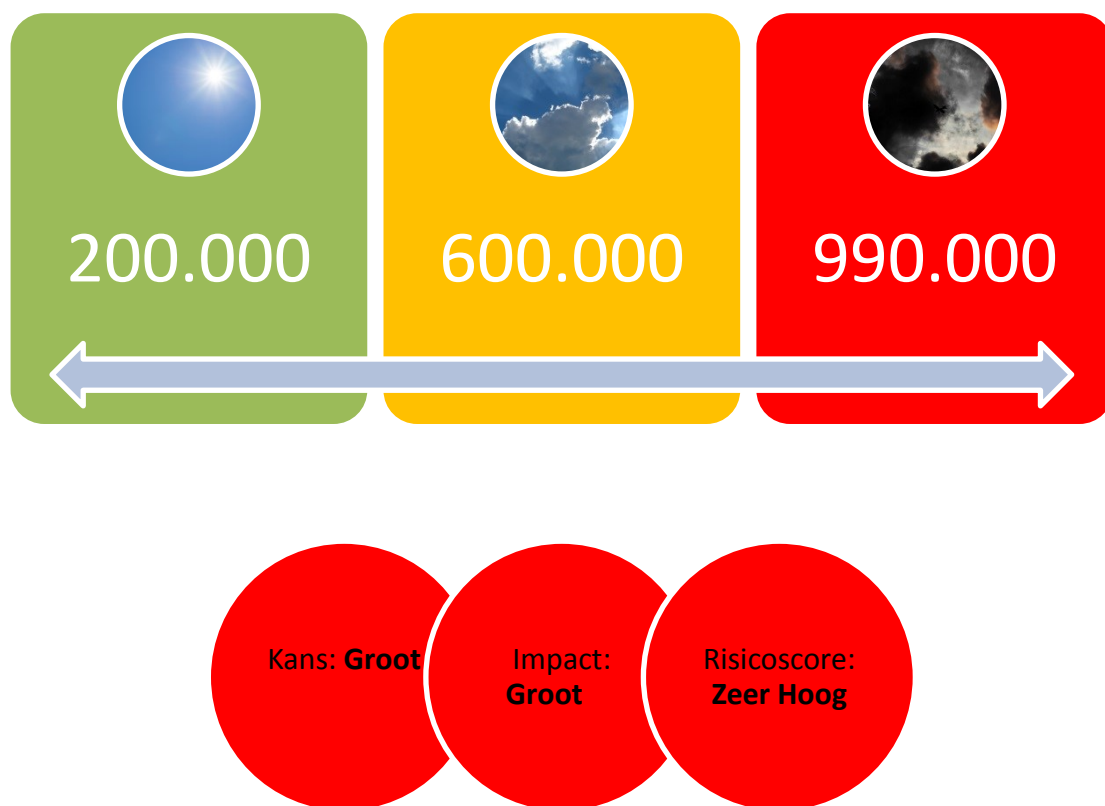
BTW-compensatiefonds

Aan de omvang van het BTW-compensatiefonds (BCF) is een plafond gekoppeld. Overschotten of tekorten op het fonds worden verrekend met het gemeentefonds. Het is niet mogelijk een betrouwbare inschatting te maken van een tekort of overschot op dit fonds.

Acties (beheersmaatregelen):

Forse afwijkingen worden zoveel mogelijk voorkomen en verkleind door het realistisch en stabiel ramen van uitkeringen.

Risicobedragen en risicoscore

WMO

Programma/paragraaf: Domein Samenleving
Portefeuillehouder: Wethouder Overweg

Omschrijving risico:

Grotere zorgvraag dan waarmee rekening is gehouden

Aangezien hier sprake is van een zogenaamde open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget gaat overschrijden. Tegelijkertijd zorgen de aanvullende kortingen vanuit het Rijk ervoor dat het beschikbare budget tot 2020 een sterk dalende tendens laat zien.

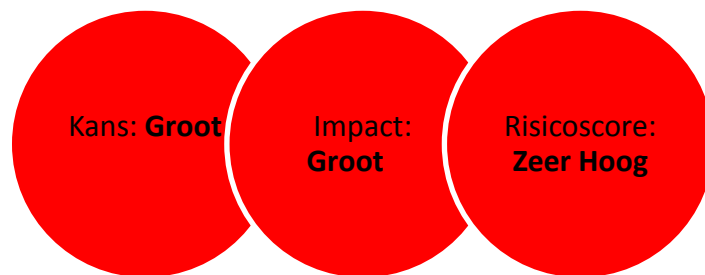
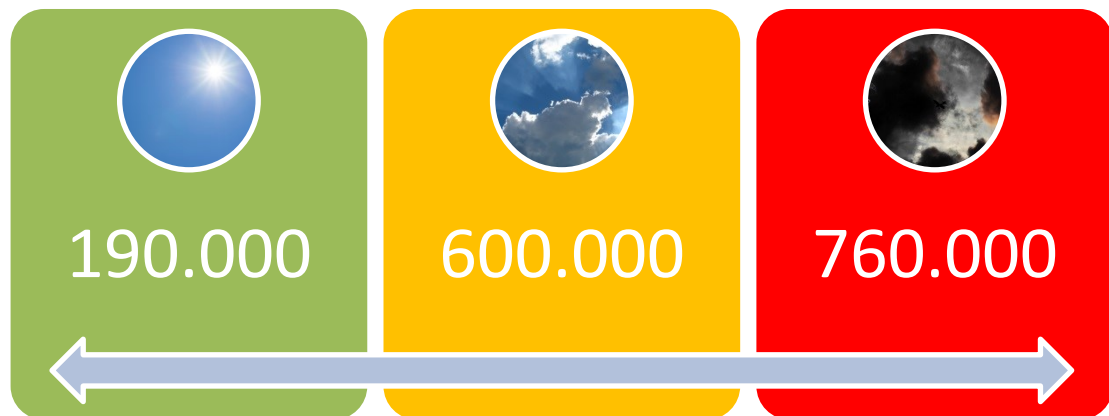
Besparingen worden niet gerealiseerd

Bij de inkoop van zorg hebben we besparingsmaatregelen genomen. Deze bezuiniging willen we realiseren enerzijds doordat we lagere prijzen bedingen anderzijds doordat we willen toewerken naar lichtere vormen van zorg. De kans bestaat dat we een deel van deze bezuiniging niet kunnen realiseren.

Acties (beheersmaatregelen):

1. Wij zullen de ontwikkeling van de kosten nauwlettend blijven monitoren en bijsturen indien dit noodzakelijk mocht zijn.
2. Wij hebben de egalisatiereserve Sociaal Domein ingesteld waarmee fluctuaties kunnen worden opgevangen.

Risicobedragen en risicoscore

Jeugdhulp

Programma/paragraaf: Domein Samenleving
Portefeuillehouder: Wethouder Van Beurden

Omschrijving risico:

Grotere zorgvraag dan waarmee rekening is gehouden

Aangezien hier sprake is van een zogenaamde open einde regeling bestaat het risico dat het aantal en de omvang van de aanvragen / toekenningen het beschikbare budget gaat overschrijden. De kans bestaat dat de vraag naar jeugdhulp de komende tijd meer toeneemt dan het budget en de beschikbare capaciteit. Tegelijkertijd zorgen de herverdeel-effecten van de invoering van objectieve verdeelmodel jeugdzorg en de aanvullende kortingen ervoor dat het beschikbare budget tot 2020 een dalende tendens laat zien.

Besparingen worden niet gerealiseerd

Bij de inkoop van zorg hebben we besparingsmaatregelen genomen. Deze bezuiniging willen we realiseren enerzijds doordat we lagere prijzen bedingen anderzijds doordat we willen toewerken naar lichtere vormen van zorg. De kans bestaat dat we een deel van deze bezuiniging niet kunnen realiseren.

Imagorisico

De laatste jaren is de jeugdzorg met enige regelmaat in het nieuws geweest vanwege fouten of tekortkomingen met betrekking tot individuele cliënten. Het is niet reëel om te denken dat de gemeente er voor kan zorgen dat voortaan alle fouten kunnen worden voorkomen. Jeugdzorg blijft mensenwerk en de gemeente loopt het risico op (imago)schade in het geval van een ernstige fout of tekortkoming.

Acties (beheersmaatregelen):

1. Wij zullen de ontwikkeling van de kosten nauwlettend blijven monitoren en bijsturen indien dit noodzakelijk mocht zijn.
2. Wij hebben de egalisatiereserve Sociaal Domein ingesteld waarmee fluctuaties kunnen worden opgevangen.
3. Met betrekking tot de specialistische Jeugdzorg is regionaal een systematiek van risicoverevening afgesproken (naar rato van ontvangen rijksbijdrage).

Risicobedragen en risicoscore

Pensioenen & wachtgelden wethouders

Programma/paragraaf: Domein Bestuur
Portefeuillehouder: Burgemeester Vermeulen

Omschrijving risico:

Gemeenten zijn eigenrisicodragers ten aanzien van de pensioenrechten van hun politieke ambtsdragers. Dit houdt in dat zij de opgebouwde pensioenen over de periode dat een wethouder actief is, alsmede over de wachtgeldperiode, zelf uitbetalen en daarmee samenhangende risico's zelf dragen. Toekomstige pensioenaanspraken van wethouders worden gedekt uit de voorziening wethouder pensioenen. De hoogte van deze voorziening wordt elk jaar opnieuw berekend. Ten aanzien van deze voorziening lopen wij het risico dat er een lange tijd pensioen uitbetaald moet worden, indien wethouders ouder worden dan waar volgens de sterftetabellen van uit is gegaan. Dit is het zogenaamde langlevensrisico.

Daarnaast moet de opgebouwde reserve renderen zodat de gemeente het doelvermogen bij elkaar heeft op de pensioengerechtigde leeftijd van de wethouder. Een gemeente is hiervoor minder toegerust dan bijvoorbeeld het ABP vanwege het verplichte schatkistbankieren.

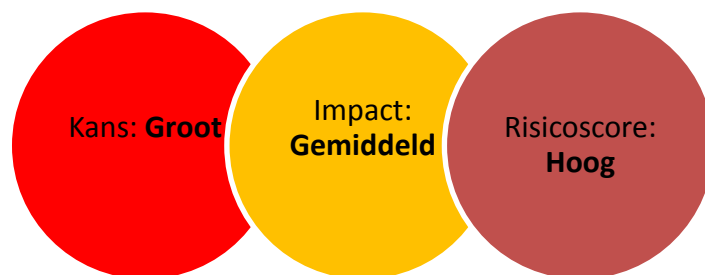
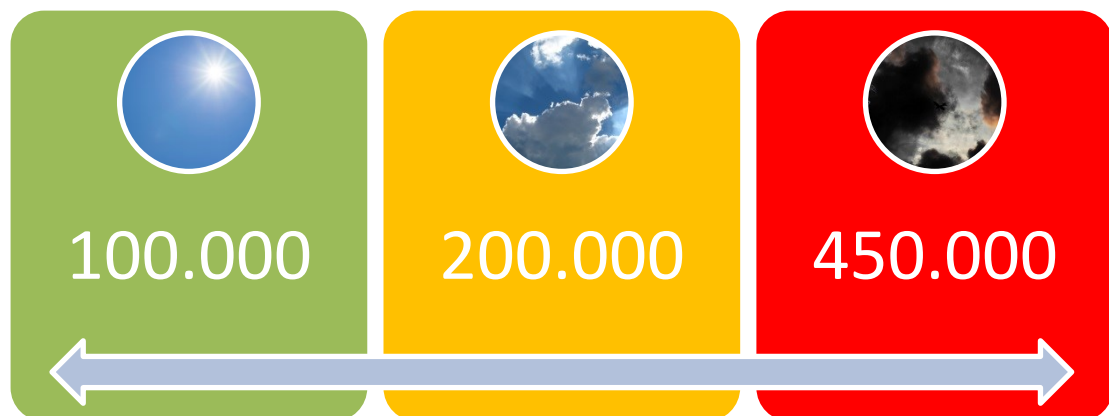
De laatste jaren zijn extra stortingen noodzakelijk gebleken vanwege een toenemende levensverwachting en de verlaging van de rekenrente. Vooral de daling van de gehanteerde rekenrente voor de toekomstige gepensioneerd wethouders als gevolg van de dalende rente op de kapitaalmarkt heeft grote invloed gehad op de waardering van de voorziening.

Tot slot is er het arbeidsongeschiktheidsrisico van een actieve wethouder. Zolang de (oud)wethouder arbeidsongeschikt blijft, heeft hij onder voorwaarden recht op doorbetaling van zijn wedde en wachtgeld en eventueel ook op een verlenging van de uitkering van het wachtgeld.

Acties (beheersmaatregelen):

Bij de Najaarsnota zal, op basis van actuariële waarde berekeningen, de voorziening wethouder pensioenen geactualiseerd worden.

Risicobedragen en risicoscore

Accommodaties & overige vastgoedprojecten

Programma/paragraaf: Diverse programma's
Portefeuillehouder: College

Omschrijving risico:

Algemene risico's

Er bestaat altijd een kans dat zich tegenvallers voordoen op grote projecten (2e sporthal, nieuw gemeentehuis), doordat zaken niet te kwantificeren zijn of doordat risico's zijn onderschat. Dat kunnen bouwkosten betreffen, maar ook de gevolgen voor de exploitatie van nieuwe voorzieningen.

Vervanging & groot onderhoud gemeentelijke accommodaties

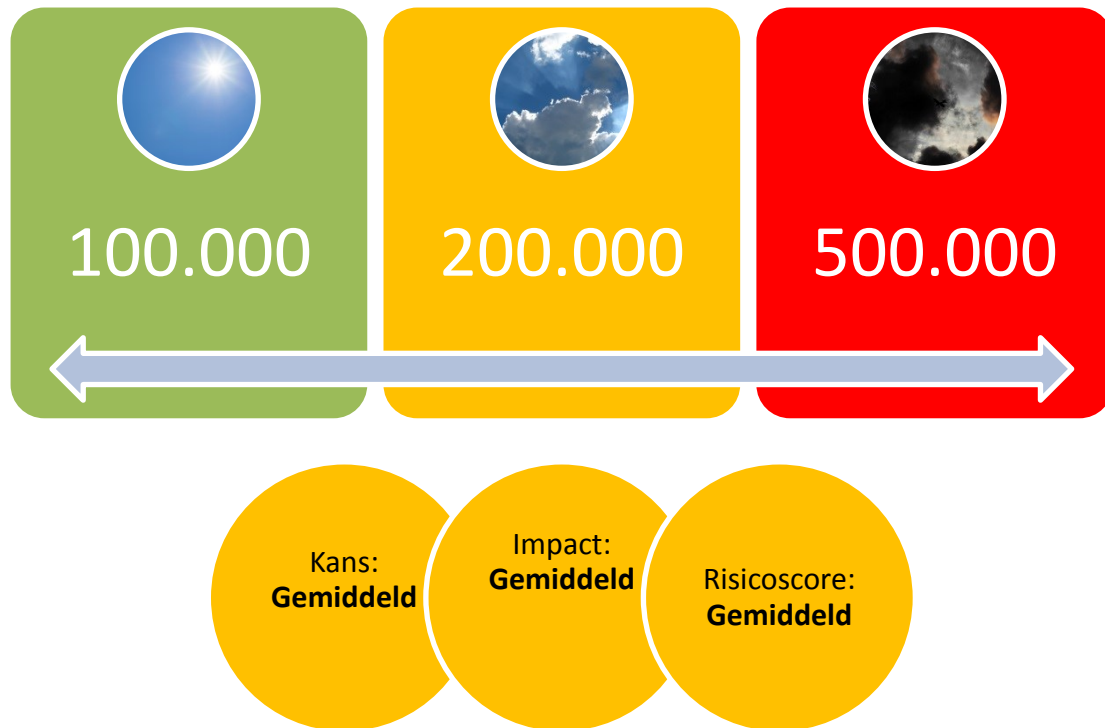
De totale vervangingswaarde van de gemeentelijke accommodaties bedraagt ongeveer

€ 80 miljoen. Een gedeelte van de gemeentelijke accommodaties is in het verleden gefinancierd uit incidentele middelen of is inmiddels afgeschreven. Vervanging van deze accommodaties kan in dat geval niet gedekt worden uit vrijvallende kapitaallasten. Op termijn moeten er voor de vervanging van de betreffende accommodaties middelen gevonden worden. Daar waar deze middelen niet incidenteel gevonden kunnen worden of er geen ruimte bestaat binnen de bestaande begrotingskaders, vormt dit een risico.

Acties (beheersmaatregelen):

Voor onze risicovolle projecten worden periodiek interne risicorapportages opgesteld met focus op onze grootste risico's en mitigerende maatregelen.

Risicobedragen en risicoscore

Verbonden en gerelateerde partijen

Programma/paragraaf: Paragraaf verbonden partijen
Portefeuillehouder: College

Omschrijving risico:

Het deelnemen aan gemeenschappelijke regelingen betekent het gedeeltelijk inleveren van autonomie op de betreffende (beleids)terreinen. Besluiten met financiële gevolgen worden genomen door een bovengemeentelijk bestuursorgaan en zijn bindend voor alle deelnemende gemeenten. Leusden kan besluiten met betrekking tot nieuw beleid niet zelfstandig beïnvloeden, met als gevolg dat de financiële consequenties dan als voldongen feit in de begroting moeten worden verwerkt.

Samenwerkingsrelaties

De gemeente werkt actief aan het verbeteren van samenwerkingsrelaties (gerelateerde partijen). Een risico vormen de ontvlechtingkosten indien en zodra er personele capaciteit overgaat naar een samenwerkingsverband. In dat geval zal de gemeente een deel van de overheadkosten - die eerder nog konden worden toegerekend - niet op korte termijn kwijt raken. Ook kunnen kosten ontstaan die te maken hebben met de aanloop naar de nieuwe organisatie en de inzet van een sociaal plan voor het personeel. Daarnaast vergt samenwerking investeringen op het gebied van ICT zoals bijvoorbeeld het digitaliseren van dossiers en het op een veilige manier aan elkaar koppelen van systemen. Wanneer dit leidt tot vertraging in de werkprocessen, kan dit leiden tot bezwaar- en beroepsprocedures.

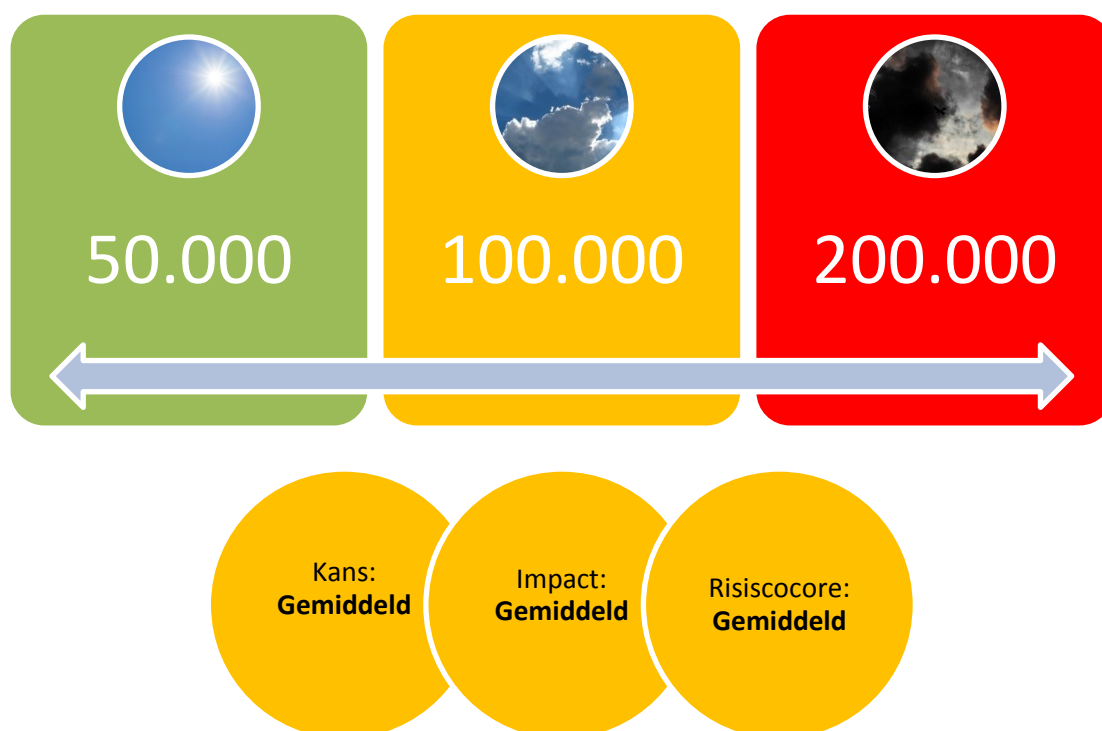
Uitvoering WSW door RWA Amfors

Leusden neemt op grond van de gemeenschappelijk regeling RWA deel aan het WSW-bedrijf Amfors. Vanaf 1 januari 2015 is het niet meer mogelijk om in de WSW in te stromen en zal voor gemeenten de taakstelling WSW gaan dalen. De Rijkssubsidie die gemeenten ontvangen per WSW-medewerker is de laatste jaren al trendmatig aan het dalen. Daartegenover staan de stijgende salariskosten van de WSW-ers. Deze ontwikkelingen hebben een negatief subsidieresultaat van het RWA als gevolg. Naast het negatief subsidieresultaat staat ook de exploitatie van Amfors onder druk door teruglopende (overheids)opdrachten als gevolg van bezuinigingen en de economische conjunctuur. Conform afspraken in de gemeenschappelijke regeling zijn de gemeenten volledig verantwoordelijk voor het subsidietekort (de zogenaamde break even garantieregeling).

Acties (beheersmaatregelen):

1. Tijdig rapporteren door college aan de Raad van relevante ontwikkelingen zoals het aangaan of beëindigen van overeenkomsten met verbonden partijen, wijzigingen in de doelstellingen of nieuwe financiële risico's.
2. Voor het opvangen van het risico uitvoering WSW door RW Amfors is een stelpost WSW opgenomen in de begroting 2017 voor een bedrag van € 75.000.

Risicobedragen en risicoscore

Niet halen bezuinigingen

Programma/paragraaf: Diverse programma's
Portefeuillehouder: College

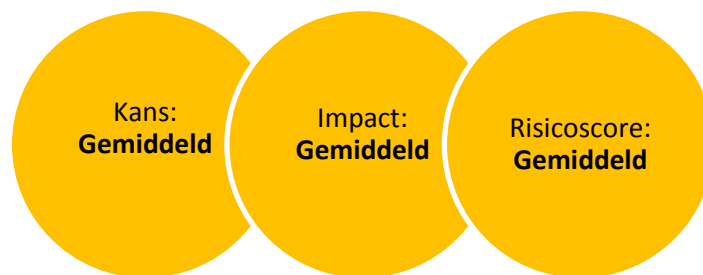
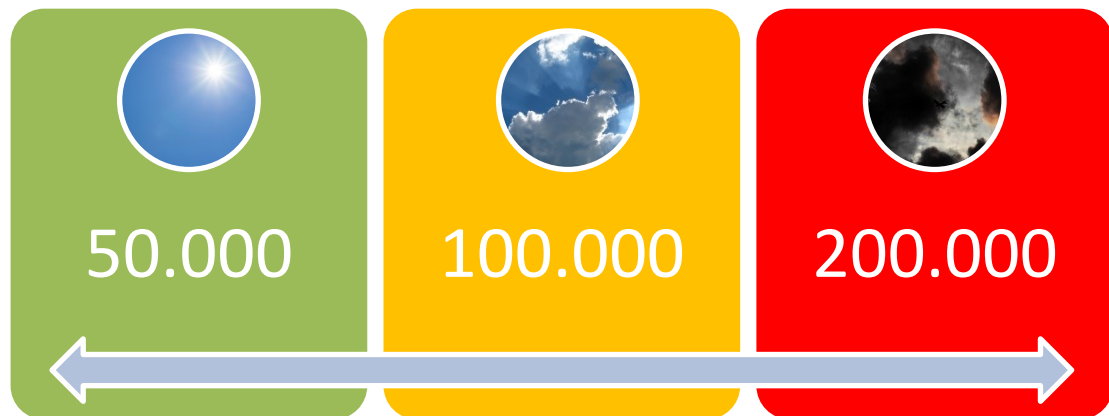
Omschrijving risico:

Risico dat taakstellingen niet concreet ingevuld worden en tijdig gerealiseerd worden. Om een sluitende meerjarenbegroting te bereiken heeft de gemeenteraad besloten tot een pakket aan bezuinigingsmaatregelen. Het risico bestaat dat niet alle voorgenomen bezuinigingen volledig in het gewenste tempo worden gerealiseerd. Daarnaast is het mogelijk dat een enkele taakstelling in de praktijk soms niet- of slechts gedeeltelijk haalbaar blijkt te zijn. In de bezuinigingsmonitor 2016-1 is geconcludeerd dat met de voorgenomen maatregelen de structurele bezuinigingstaakstellingen gerealiseerd kunnen worden.

Acties (beheersmaatregelen):

Twee maal per jaar wordt een bezuinigingsmonitor uitgevoerd naar de stand van zaken ten aanzien van de uitvoering en haalbaarheid van de maatregelen.

Risicobedragen en risicoscore

ICT

Programma: Paragraaf bedrijfsvoering
Portefeuillehouder: Wethouder Overweg

Omschrijving risico:

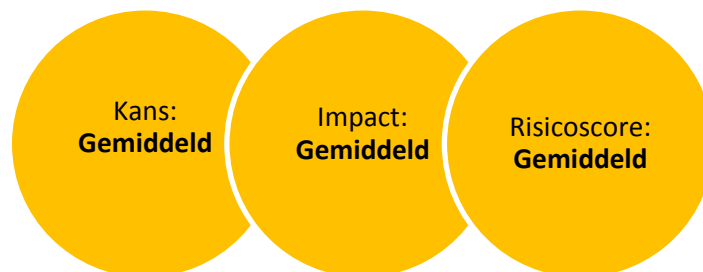
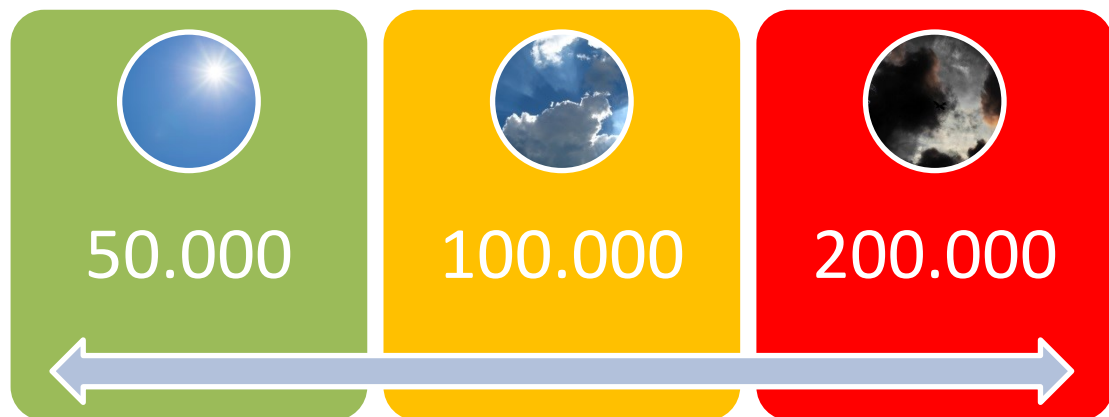
Door stroomuitval, menselijke fouten, fouten in software en computercriminaliteit kan onze ICT uitvallen of anderszins kwetsbaar worden. Wanneer we overgaan naar onze tijdelijke huisvesting van het gemeentehuis wordt door de fysieke verhuizing van onze hardware het opbouwen van de netwerk infrastructuur de kans groter dat onze dienstverlening uitvalt. Mogelijke gevolgen hiervan kunnen zijn:

- Onze dienstverlening valt uit;
- Extra en onvoorziene kosten voor herstelwerkzaamheden;
- Verlies van data;
- Schade claims/juridische procedures;

Meldplicht datalekken

Per 1 januari 2016 is de meldplicht datalekken ingegaan. Deze meldplicht houdt in dat wij een melding moeten doen bij de Autoriteit Persoonsgegevens zodra wij een ernstig datalek hebben. In een aantal gevallen moet het datalek ook worden gemeld aan de betrokkenen (de mensen van wie de persoonsgegevens zijn gelekt). Het niet melden van een datalek kan de gemeente een sanctie opleveren van maximaal € 820.000 per overtreding. Daarnaast lopen we imago schade in het geval vertrouwelijke gegevens openbaar worden.

Risicobedragen en risicoscore

Bedrijfsvoering risico's

Programma: Paragraaf bedrijfsvoering
Portefeuillehouder: College

Omschrijving risico:

Algemene risico's

Het runnen van een bijzonder bedrijf als een gemeente brengt risico met zich mee. Het risico bestaat dat er bestuurlijke besluiten worden genomen waarvan de (financiële consequenties) onvoldoende in beeld zijn (gebracht).

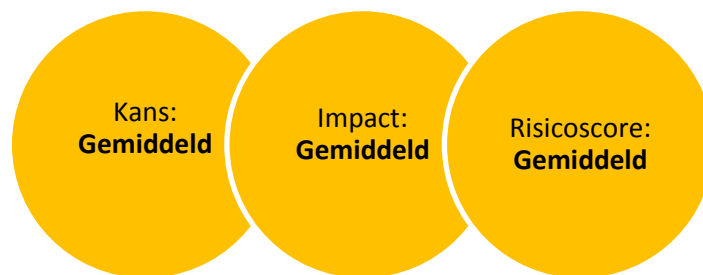
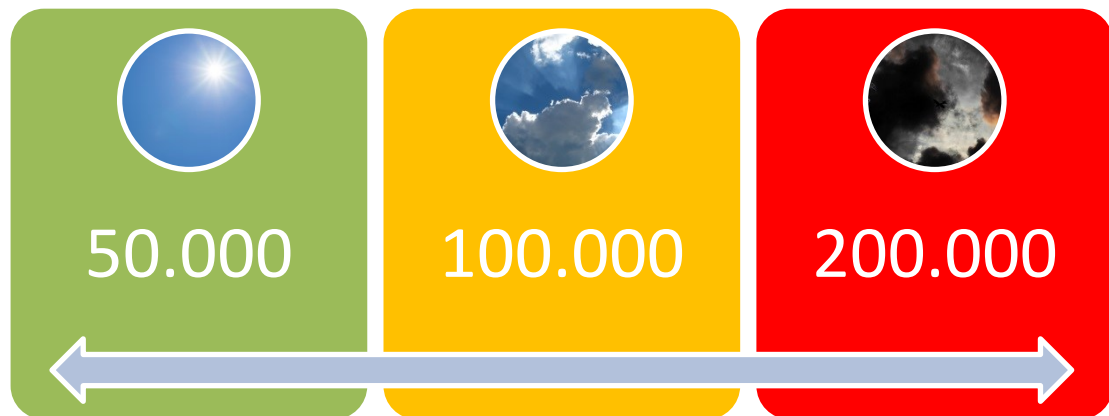
Knelpunten personele bezetting

De gemeente Leusden is een kleine gemeente. Het zelfstandig uitvoeren van uitvoerende en ondersteunende taken brengt een bedrijfsvoering risico met zich mee. Op piekmomenten kan er al snel sprake zijn van een kwantitatieve en kwalitatieve onderbezetting. De gemeente zal dan externe capaciteit aan moeten trekken.

Acties (beheersmaatregelen):

1. Wij gebruiken van onze P&C cyclus en interne controle op de processen om de interne beheersing zo optimaal mogelijk te krijgen.
2. Om personele knelpunten op te vangen maken wij gebruik van een centraal knelpunten budget.

Risicobedragen en risicoscore

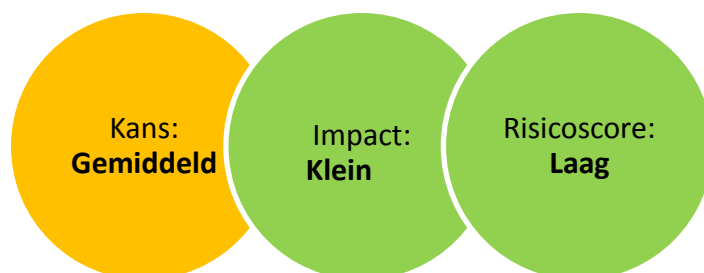
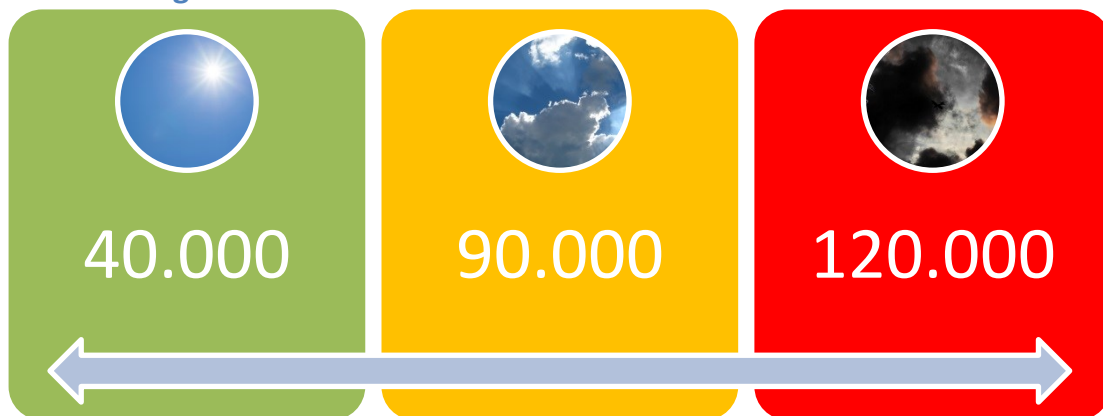
Gemeente- garanties

Programma/paragraaf: Paragraaf financiering
Portefeuillehouder: Wethouder Dragt

Omschrijving risico:

Het verstrekken van gemeentegaranties aan instellingen voor door hen aangegane leningen houdt in dat de gemeente risico loopt. Het niet nakomen van de financiële verplichtingen kan leiden tot een situatie waarbij de gemeente wordt aangesproken op de garantstelling. De gemeente heeft zich met name garant gesteld voor sportverenigingen. De restantschuld van de huidige negen geborgde geldleningen bedraagt bij elkaar € 920.000.

Risicobedragen en risicoscore

Aansprakelijkheid en juridische procedures

Programma/paragraaf: Diverse programma's
Portefeuillehouder: College

Omschrijving risico:

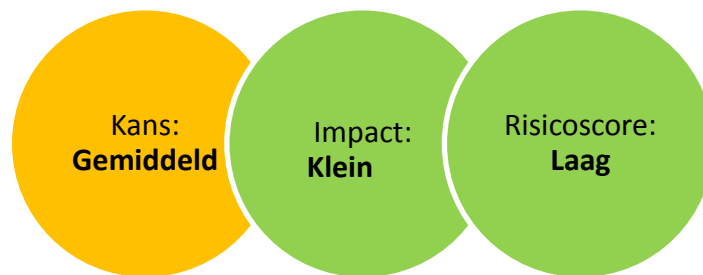
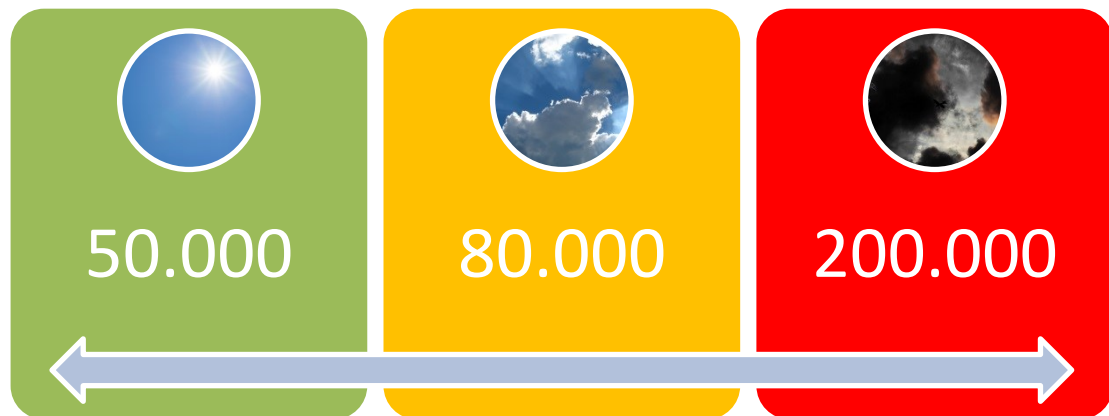
Claims

Het algemene beeld is dat burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is een budget in de begroting opgenomen. Desondanks kunnen zich claims voordoen waarvoor de gemeente niet (volledig) verzekerd is, zoals de immateriële schade. Bovendien kan er sprake zijn van imagooverlies in verband met aansprakelijkheidsschade.

Juridische procedures

Verkeerd uitgevoerde aanbestedingen, fouten in vergunningverlenings-procedures of een onjuiste claimafhandeling kunnen tot juridische procedures leiden. Ook handhavingszaken om een overtreding van wet- of regelgeving aan te pakken brengen dergelijke risico's met zich mee. Het aantal procedures en de hoogte van de kosten zijn slecht in te schatten. Daarnaast speelt ook het risico van een dwangsom bij het niet tijdig beslissen op grond van de Wet dwangsom bij niet tijdig beslissen. In de vele WOB-verzoeken die wij ontvangen wordt hierop regelmatig bewust gekoerst door verzoekers.

Risicobedragen en risicoscore

Fiscale risico's

Programma/paragraaf: Diverse programma's
Portefeuillehouder: Wethouder Dragt

Omschrijving risico:

Vennootschapsbelasting

Per 1 januari 2016 is de vennootschapsbelastingplicht (VPB-plicht) voor overheidsondernemingen in werking getreden. De inventarisatie van de activiteiten welke een onderneming vormen en of deze activiteiten wel of niet onder de VPB-plicht vallen is grotendeels afgerond. Wij schatten in dat de invoering van de VPB voor de algemene dienst geen grote financiële consequenties heeft. Het gaat echter om nieuwe wetgeving voor de gemeente en landelijk wordt nog over bepaalde onderwerpen overleg gepleegd over de interpretatie van de wet. Hierdoor bestaat het risico dat in de inschatting gemaakte keuzes wellicht moeten worden herzien en we toch sprake zal zijn van fiscale winst en af te dragen vennootschapsbelasting.

Wet DBA

De Eerste Kamer heeft op 2 februari 2016 de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (Wdba) aangenomen. Deze wet regelt dat de VAR per 1 mei 2016 komt te vervallen en daarmee vervalt ook de vrijwarende werking van de VAR bij inhuur van derden (zelfstandigen, freelancers of andere externe arbeidskrachten). In de wet is een overgangsfase opgenomen. Met ingang van 1 mei 2017 geldt de Wdba onverkort.

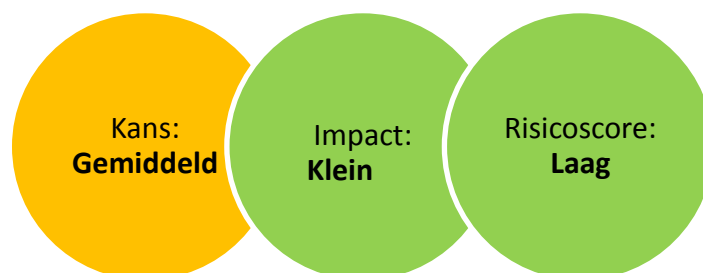
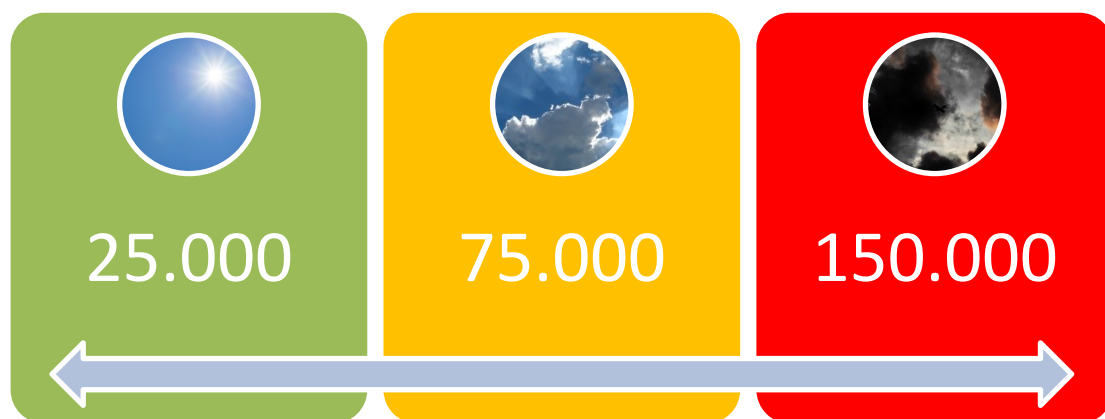
Werkkostenregeling

De werkkostenregeling geldt voor alle vergoedingen, verstrekkingen en ter beschikking gestelde voorzieningen die tot het loon uit tegenwoordige dienstbetrekking horen. Op grond van de werkkostenregeling kunnen vergoedingen en verstrekkingen, tot 1,2% van het fiscale loon, onbelast aan werknemers verstrekt worden. Wordt deze forfaitaire ruimte overschreden dan betaald de werkgever over het meerdere 80% eindheffing.

Acties (beheersmaatregelen):

1. We zijn voor de VPB een implementatietraject gestart, om de onder de wet vallende processen, activiteiten en organisatieonderdelen te laten voldoen aan de wettelijke verplichtingen en de financiële administratie daarop in te richten
2. Op dit moment zijn we bezig met de implementatie van de Wdba om waar nodig de werkwijze en contracten met o.a. ZZP-ers of freelancers aan te passen.
3. Wij monitoren voor de werkostenregeling periodiek of we binnen de forfaitaire ruimte blijven.
4. Wij zijn bezig om ons Tax Control Framework (TCF) te actualiseren. Het TCF is een samenstel van processen en interne beheersingsmaatregelen dat ervoor moet zorgen dat de fiscale risico's van de gemeente bekend zijn en beheerst worden

Risicobedragen en risicoscore

Leerlingen- vervoer

Programma: domein Samenleving

Portefeuillehouder: wethouder Van Beurden

Omschrijving risico:

De gemeente is wettelijk verplicht om een adequaat systeem van leerlingenvervoer aan te bieden. De kosten van het vervoer zijn sterk afhankelijk van het aantal leerlingen, het aantal ritten en de bestemming van deze ritten.

Acties (beheersmaatregelen):

De ontwikkelingen van leerlingenaantallen en vervoerskilometers blijven we actief volgen. Hiernaast zal de realisering van Passend Onderwijs de komende jaren een demping moeten opleveren voor het leerlingenvervoer, omdat meer leerlingen thuisnabij onderwijs zal worden geboden en hiermee voor een aantal kinderen het leerlingenvervoer kan vervallen

Risicobedragen en risicoscore

